

กินใช้มานั่งคอยรับบริการแพทย์กันแน่น โรงพยาบาล บ้างก็อุ้มไก่ อุ้มหมู แยก ฝูงธัญพืชขนานชนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งถั่วลิสง เพื่อเอามาจ่ายเป็นค่าหมอและยา

ที่กล่าวมานี้ ไม่ใช่ฉากในภาพยนตร์ หาก เป็นเรื่องจริงที่กำลังเกิดขึ้นในประเทศ Zimbabwe ในแอฟริกา

ทำไมจึงไม่ใช้เงินสดจ่าย ลองตามมาดู กันว่าเหตุใดจึงทำอะไรประหลาดเช่นนั้น

Zimbabwe มีพลเมือง 12.5 ล้านคน มี พื้นที่เกือบ 400,000 ตารางกิโลเมตร (เกือบเท่าไทยที่มี 500,000 ตารางกิโลเมตร) เดิม ชื่อ Rhodesia มีประวัติความเป็นมาคล้าย South Africa ที่เป็นเพื่อนบ้านคือเป็นบริเวณ ที่คนขาว (คนอังกฤษส่วนใหญ่) มาตั้งรกราก ทำมาหากินในดินแดนคนผิวดำและกึ่งตั้งขึ้นมา เป็นประเทศเสียเลย โดยเป็นอาณานิคมของ อังกฤษตั้งแต่ ค.ศ.1888 จนได้รับเอกราชในปี 1965 และเปลี่ยนชื่อเป็น Zimbabwe ในปี 1979

ประวัติศาสตร์ของ Zimbabwe เต็มไปด้วย การต่อสู้แย่งชิงผลประโยชน์ระหว่างคนขาว การต่อสู้เพื่อเอกราชจากคนขาวด้วยกันเอง การ ต่อสู้ระหว่างคนขาวและระหว่างคนพื้นเมือง ดั้งเดิม ในช่วงปี 1965-1979 คนขาวครอง อำนาจโดยนาย Ian Smith เป็นผู้นำสำคัญ เมื่อ กระแสในเรื่องสิทธิมนุษยชนมาแรงในโลก การ เลือกตั้งก็เกิดขึ้นในปี 1979 โดยคนดำชนะ เลือกตั้งท่ามกลางสงครามกลางเมืองที่คุกรุ่น มาตลอด

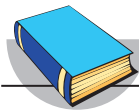
นาย Mugabe คือผู้ชนะเลือกตั้งอย่างถล่ม ทลายครั้งนั้นและครองอำนาจยาวนาน 28 ปี เมื่อ เริ่มต้นก็เป็นนักการเมืองที่ดีและกลายเป็น ผู้ร้ายในที่สุด ฆ่าฟันฝ่ายตรงข้าม คอร์รัปชัน มโหฬาร สนใจแต่การครองอำนาจ ไม่ใส่ใจ ความกินดีอยู่ดีของประชาชน

ในปี 2008 มีการเลือกตั้งประธานาธิบดี มี คู่แข่งสำคัญ 3 คน ผลการลงคะแนนปรากฏ ว่านาย Tsvangirai มีคะแนนนาย Mugabe มาก แต่เมื่อรัฐบาลนำคะแนนไปนับใหม่ นาย Mugabe ก็ชนะ เกิดการขัดแย้งกันหนัก ในที่สุด ก็ประนีประนอมให้ Mugabe เป็นประธานาธิบดี และนาย Tsvangirai เป็นนายกรัฐมนตรี

ปัญหาที่หนักหนาสาหัสของ Zimbabwe ก็ คือเงินเฟ้อที่รุนแรงอย่างน่าอัศจรรย์ในช่วงปี 2003-2009 ในปี 1998 ราคาข้าวของแพงขึ้น โดยเฉลี่ยหรือที่เรียกว่าเงินเฟ้อในระดับ 32 เปอร์เซ็นต์ซึ่งนับว่าสูงมากแล้ว แต่ในปี 2008 เงินเฟ้อสูงขึ้นในระดับ 11.2 ล้านเปอร์เซ็นต์ ซึ่ง สภาพการณ์อย่างนี้เรียกว่า Hyperinflation หรือสถานการณ์เงินเฟ้ออย่างสุดๆ

อัตราที่ยากจะเข้าใจนี้ หากแปลความง่ายๆ ก็คือระดับราคาจะสูงขึ้นเป็นอีกหนึ่งเท่าตัวทุกๆ 1.3 วัน ซึ่งถือได้ว่าเป็นอัตราเงินเฟ้อที่สูง อันดับสองในประวัติศาสตร์ อัตราสูงที่สุดคือ ยังการในปี 1946 ซึ่งระดับราคาสูงขึ้นหนึ่งเท่า ตัวทุกๆ 15.6 ชั่วโมง

ในปี 2006 รัฐบาลได้กำหนดหน่วยเงินใหม่ เพื่อความสะดวกในการซื้อขายก่อนที่ประชาชน จะตายและสลักเลขศูนย์ตาย โดยกำหนด

อาหารสมอง วีรกร ตรีเศศ

จ่ายค่าหมอด้วยถั่ว

ให้หนึ่งดอลลาร์ใหม่เท่ากับ 1,000 ดอลลาร์เก่า แต่เงินเฟ้อก็พุ่งไม่หยุด รัฐบาลต้องปรับหน่วย เงินใหม่อีกครั้งโดยให้ 1 เหรียญใหม่เท่ากับ 1,000,000,000,000 เหรียญเก่า

แต่อ่านก็เวียนหัวแล้ว คน Zimbabwe ต้อง ใช้เงินเหรียญทั้ง 2 ชนิดคู่กันไป คิดดูก็แล้ว กันว่าจะต้องเก่งคณิตศาสตร์กันแค่ไหนจึงจะ อยู่ได้ในประเทศนี้ เงินเฟ้อก็เดินหน้าต่อไปไม่ หยุด จนสุดท้าย รัฐต้องประกาศยกเลิกการใช้ ดอลลาร์ของ Zimbabwe ในเดือนเมษายน ปี 2009 และให้มาใช้ดอลลาร์สหรัฐเป็นทางการ และคราวนี้เงินเฟ้อหยุดได้ทันที

คำถามก็คือทำไมมันเพ้อกันได้ขนาดนี้?

คำตอบง่ายๆ ก็คือ รัฐบาลบ่มชนบัตรออก มาใช้จ่ายเหมือนแบงก์เด็กเพราะเก็บ ภาษีไม่ได้แต่ต้องมีรายจ่าย ในขณะที่ชาว ของกินของใช้มีปริมาณเท่าเดิมและจำกัดมาก ราคาจึงสูงขึ้น ชาวยากทมหากแพงเป็นผลจาก การที่รัฐบาลไปยึดที่ดินของคนขาวที่มีเพียง ร้อยละ 1 ของประชากร (ปัจจุบันเหลืออยู่ใน ประเทศไม่ถึง 20,000 คน) แต่ครอบครอง ที่ดินร้อยละ 75 ของทั้งประเทศ เมื่อรัฐบาลยึด มาแล้วก็ไม่มีปัญญาทำอะไรกับมัน จึงต้อง ทิ้งให้รกร้าง

ที่ดินเหล่านี้เคยเป็นแหล่งผลิตสินค้าและ เกษตร เป็นแหล่งอุ้มน้ำของประเทศ แต่เมื่อ

คนผิวดำมีอำนาจ การเมืองก็ยุ่ง มีแต่การแย่ง อำนาจและแย่งกันคอร์รัปชัน ประชาชนกว่า 3.4 ล้านคนอพยพออกนอกประเทศไป South Africa และ Botswana ตั้งแต่กลางปี 2007 ผู้คนระส่ำระสายกันทั่วอัตร่างงานน้อยที่ร้อยละ 80พร้อมกับบริการสาธารณสุขที่เลวลงเป็นลำดับ การแลกเปลี่ยนกัน (bartering) หรือใช้ ของบางอย่างเป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยน ในสภาพการณ์เงินเฟ้อรุนแรงเช่นนี้ หรือสิ่งคม ขาดความเชื่อมั่นในเงินสกุลของตนเองนั้นเป็น เรื่องธรรมดา

ในพม่าเมื่อ 15 ปีก่อน บุหรี่ 555 และวิสกี้ ตราแดง (Red Label) กลายเป็น “เงินสกุล” สำคัญแทนเงินจัต เหตุที่ไม่ใช้ทองคำก็เพราะ ไม่มีใครมีเงินมากพอจะมีทองคำและมันก็มี ราคาสูงจนไม่อาจแบ่งเป็นมูลค่าย่อยๆ ได้

เครื่องเคียงอาหารสมอง :

1. คนไทยใช้คำว่า take care กันมากในปัจจุบันโดยเฉพาะเมื่อลาจากกัน ความหมายของมันก็คือ (ก) จงตื่นตัวระมัดระวัง (ข) จงดูแลตัวเองดีๆ (ค) เสมือน คำว่า goodbye บ่อยครั้งที่ take care ไม่มีมีความหมายอะไรเป็นพิเศษนอก เสียจากเป็นการใช้ตอนลาจากกันเหมือนที่คนไทยบอกว่า “แล้วเจอกัน”
2. คำหนึ่งที่คนคุ้นเคยกับยุโรปขอใช้กันคือคำอิตาลีเลียนว่า Ciao (ออกเสียง ว่า ‘เซา’) ซึ่งหมายความว่า hello และ goodbye ด้วย
3. สำหรับคำอวยพรของคนพูดภาษาไทยในถิ่นอื่นนอกประเทศไทยบางแห่ง จะบอกว่า “จงอยู่ดี กินหวาน” และนี่คือคำสวัสดิ์ปีใหม่มครับ

น้ำจิ้มอาหารสมอง : It is not the horse that draws the cart, but the oats. (สุภาวจิต) ม้าไม่ใช่สิ่งที่ยับเคลื่อนรถลาก หาก แต่เป็นข้าวโอ๊ตที่หล่อใจม้า

สะดวก

Zimbabwe ก็เหมือนกัน ในสภาพการณ์ที่ ราคาขึ้นสูงไม่หยุด ใครรับเงินสกุลท้องถิ่นไว้ ภายใน 2 วันก็เอาไปซื้อสิ่งของได้จำนวนนิดเดียว (ค่าเงินลดลงมากเพราะราคาสินค้าสูงขึ้นมาก) ดังนั้น จึงต้องรับไว้เป็นสินค้าแทน เพราะ สินค้าที่รับมาก็จะมีราคาสูงขึ้นต่อไปด้วย

เงินสกุลหลักอื่นๆ เช่น ปอนด์ ยูโร ดอลลาร์สหรัฐ ก็มีการใช้กันในช่วงเงินเพื่อ รุนแรง เพราะเป็นตัวกลางที่เชื่อได้ว่าอัตรา แลกเปลี่ยนของมันกับเงินสกุลท้องถิ่นจะ ปรับสูงขึ้นตามเงินเฟ้อด้วย เพราะค่าของ เงินสกุลเหล่านี้ผูกโยงกับของมีค่าอื่นๆ ที่ อยู่ในประเทศและต่างประเทศ เช่น ทองคำ อีกทั้งเงินสกุลเหล่านี้เป็นที่ต้องการอย่างมาก จนอัตราแลกเปลี่ยนของมันสูงขึ้นด้วย

การที่โรงพยาบาลรับค่าบริการเป็นถั่วลิสง (ราคาบริการพบหมอหนึ่งครั้งเท่ากับถั่ว หนึ่งในสี่ของถั่ง) ทำให้ได้ถั่วเอาไปทำถั่วบดทา แผ่นแป้งหรือทำซูปเป็นอาหารให้คนไข้ และ หากเก็บไว้ราคาของมันก็จะสูงขึ้น เช่นเดียวกับ ไข่ หมู และธัญพืชอื่นๆ

การที่รัฐบาลประกาศใช้ดอลลาร์สหรัฐแทน ก็เท่ากับเป็นการผูกมือรัฐบาลให้พิมพ์ธนบัตร ของ Zimbabwe เพิ่มอีกไม่ได้เพราะได้ใช้ สกุดต่างประเทศแล้ว เมื่อผู้คนตระหนักว่าจะ ไม่มีเงินท้องถิ่นไหลเข้ามาโดยภาครัฐอีก การ คาดคะเนเช่นนี้ ก็ทำให้แรงกดดันถึงกำไร สิณค้าลดลงไปทันที นอกจากนี้ อำนาจซื้อของ ประชาชนที่เข้าไม่ถึงดอลลาร์สหรัฐก็จะลดไป เช่นกัน สินค้าออกสู่ตลาดในขณะนี้อาจซื้อ ลดลงได้ ราคาจะไม่พุ่งสูงขึ้น

แต่คนที่เข้าไม่ถึงดอลลาร์ก็จะใช้วิธีแลก เปลี่ยนสินค้ากัน แต่เมื่อราคาหยุดพุ่ง ความ บ้าคลั่งก็จะหมดไปจนความเป็นปกติอาจกลับ คืนมาได้

เงินเพื่อเปรียบเสมือนภาษีที่ทำให้ ราคาสินค้าสูงขึ้นโดยไม่ต้องออก กฎหมาย มันทำร้ายผู้คนได้ร้ายแรง โดยเฉพาะคนจนผู้ขาดความคล่องตัวใน การทำมาหากินและการปรับตัว ●